

II
9264

Sociol.

Katoliška

družba svetiga križa

za keršansko resnico in pravico.

Le v znamenji sv. križa je izveličanje naše.

U Celju, 1850.

Natisnil J. K. Jeretin.

178

Drava zveigla prija

na krasnem mestu in pravo

R 178

N416/1975

M o l i m o .

O *gospod Jezus Kristus, ki si nas izveličat na svetim križi vmerl, ino nam skuz svoj svet križ nebeško kralestvo odperl, ogledaj se milostlivo na sveto katolško cérkev, drago odkupleno nevesto svojo. Ohrani nas v svoji sveti veri, ter nam daj vse zmote in hudobije v znamji svetiga križa premagati, in srečno v nebesa priti, kjer živiš in kraljuješ z Bogam Očetam v edinosti svetiga Duha Bog vékamaj. Amen.*

*Sv. Marija, družbe svetiga križa kralica!
Prosi Boga za nas.*

*Sv. Andrej, družbe svetiga križa priporo-
čnik! Prosi Boga za nas.*

180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

Spoznava

družbe svetiga križa.

I. Kaj je družba svetiga križa?

Čedna bratovšina svetoželjnih kristjanov, kteri si v roke sežejo za sveto katolško véro skerbeti, njo oživeti skuz keršanske nauke in dobro dela telesne in duhovske milosti; se pa tudi poskusiti za keršansko resnico ino pravico.

II. Zakaj skerbi družba sv. križa?

1. De se ljudje v katolški véri prav podvučijo in po katolško živijo, božje in cérkvene zapovedi zvesto dopolnovaje.

2. De se braterno posvarijo, si pa tudi v telesnih potrebah pomorejo.

3. De se otroci prav keršansko izredijo, mladi ljudje v strahi božjim ohranijo in družina pošteno živi.

4. De se ljudje podvučijo svoje dolžnosti do deržave (cesarstva) dobro spoznati in dopolniti, kakor se katolškim kristjanam spodobi, de se ovarjejo posvetnih zmot, krivice in nesreče. Kar

eden po samim ne premore, mu v družbi drugi pomorejo; in kjer sta dva, alj so trije zbrani v imeni križaniga Jezusa, je on v sredi med njimi.

III. Kako družba svetiga križa vse to stori?

1. Katolška družba za keršanske nauke skerbi v cérkvi in doma. Tovarši in tovaršice se zavežejo vsako nedelo če njim mogoče, keršanski nauk objiskati, svojo družino in otroke skerbno k vuku pošiljati, pa tudi doma posebej, alj v soseski zbrane keršanski nauk učiti in izpraševati, kakor se bratu alj sestri naroči; oni so tudi udje bratovšine keršanskiga nauka.

2. Družba moli. Vsakdo, ki v to katolško družbo stopi, moli vsak dan tri božje čednosti, alj pa 1 Oče naš, 1 Češena si Marija in 1 Véro za povišanje svete katolške cérkve, za pokončanje zmot ino hudobij; kdor pa že molitve kake druge bratovšine opravljati ima, se mu nove molitve ne naložijo. — Kdor tih molitev ne opravi, greha ne stori, pa dobro delo zgubi. — O vsih Svetnikih, alj pa kak drugi praznik je družbe častit god; dobro je jiti k spovedi in k svetim obhajilu saj tistih osem dni. Se pa tudi bratam in sestram priporoča pogosto in vredno svete zakramente prijeti in v stani posvečijoče gnade božje vedno živeti, ker ne vemo vure ne dne, kdaj Gospod po nas pride.

3. Družba daja v bogajime. Je potreba sroto obleči, zapušenimu bolniku postreči, kak koristne bukve omisliti, za družbo Novice alj kak čeden dnevnik naročiti, vložijo bratje in sestre koljkor vterpijo; in kdor sam ne glešta, pa druge poprosi. Po enih krajih vsako nedelo alj pa vsak mesenc vlagajo, kakor so prvi kristjani po naročenji svetiga Pavla storili (I. Kor. 16. 1.) Po drugih krajih grejo vsako mlado nedelo krog altarja k darvanju (ofru): kar darujejo se za potrebe katolške družbe oberne. Kdor nima dati, pa moli naj. Vsako leto se o vsih Svetih rajtenga (račun) naredi in tovaršam pové koljko so celo leto vložili in kamo se je djalo.

4. Družba svoje zhode alj zbore ima. Vsakiga mesenca enkrat, po navadi vsako mlado nedelo alj kak drugi dan se zjidejo možki posebej, ženske posebej; če je potreba, pa tudi večkrat. V družbi povejo kar je noviga potreba vedeti, in sklenejo, kar je storiti. Vsakdo pové, kar za družbo veseliga, alj žalostniga, koristniga in potrebniga vé, naj zadeva katolško církev alj pa našo deržavo (cesarstvo). Tudi se družbi kaj lepiga bère.

5. Družba si svoje voditele (vižarje) izvoli. Možki izvolijo v pervim zhodi po svèti duhovskiga pastirja očeta voditela, modriga, pošteniga moža. On ima družbo voditi, de vse po redi gre; družbi napovedati kdaj se zjide, in vse

opravke oskerbeti. Voditelu se izvolita dva namestnika, tudi pravična moža; katerih eden po versti volitve na mesto voditelja stopi, ako njegga v družbi ni. Tudi eden namestnikov piše, drugi pa vbogajime hrani, kar tovarši vložijo, in ob leti račun (rajtengo) naredi, kakor oče voditel vkaže. Izvolijo se tudi pomočniki, na vsakih deset tovaršev eden pomočnik, ki voditelu pomorejo družbo prav oskerbeti.

Ravno tak si izvolijo ženske mater vodilo, prav pošteno pametno ženo, dve namestnici in pomočnic eno na vsakih deset tovaršic vodili v pomoč, če je potreba vbogajime brati, bolnike objiskati, zhod ali zbor napovedati i. t. d.

Voditel ino vodila se izvolita le na eno leto; sta svojo leto dostala, tak se kdo drugi izbere, alj pa poprejna poterdita. Namestniki ino pomočniki se izvolijo na dva leta, pa vsako leto njih pol odstopi, in pol novo izvoljenih nastopi. Po pervim leti se po vadli, alj losi odločijo, kateri imajo odstopiti, potem pa odstopijo vselej stareji. Volitva se na vsih Svetnikov po navadi zgodi, pa tudi med letam, ako je potreba.

Ta premenitev se pa zato zgodi, de se družba skuz novo izvolene pomladi, po starih pa v lepim redi ohrani. —

6. Družba svetiga križa deželsko in duhovsko gosposko poštuje, in se ne vtika

med posvetne reči, ako ni keršanska dolžnost. Duhovska gosposka ima za njo skerb, de se ne moti in ne peša, ampak za božjo čast, za podvučenje in za poboljšanje ljudi, za ljubi mir in ljubezen domovine dela.

7. Kedar v družbi svetiga križa kdo vmerje, se po okoljci vsim bratom in sestram napové, de ga spodobno k pogrebu spremijo. Vbogim bratom in sestram družba za častit pogreb skerbi. Na vsih Svetnikov se v družbi rajni pomnijo, ki so preteklo leto pomerli, in se molitvi tovaršev in tovaršic priporočijo.

IV. Kako se pa v družbo pride?

1. Kdor veselje ima v katolški družbi svetiga križa za božje kralestvo posebno skerbeti, se voditelu po možki strani — alj pa vodili po ženski strani oglasi, in v družbo zapiše.

2. Vsak tovarš alj tovaršica dobi podobo svetiga križa, alj pa svetinjo, v spomin, de svojih dolžnost ne pozabi, katire se mu naročijo.

3. Kdor veselje zgubi, lahko družbo zapusti kedar hoče, ter znaminje družbi odrajta.

4. Kdor pol leta družbe ne objiše in dolžnosti célo v nemar pusti, njega družba iz svoje verste izbriše.

5. Kakor se le pošteni možki in ženske v družbo jemlejo, ne pijanci, ne prešestniki, ne pohujšljivci, tako družba vsacimu slovo da, kateri pohujšanje dela, sovražtvo derži alj se v krivične pravde zakople. Poštenje in lepo keršansko življenje naj bo družbe dober duh.

V. Kako se družba do drugih nosi?

1. Bratje in sestre družbe svetiga križa se vsake svetohlinosti, sitnobe ino povišovanja nad druge varjéjo; le v tihi pohlevnosti jisejo dobriga po svoji moči storiti.

2. Deželski gosposki se v štirinajstih dneh po pervim zhodi skuz voditela alj kteriga tovarša spodobno oglasi, in za blagovoljno brambo poprosi.

3. Družba se tudi postranskim družbam glasi, jih pozdravlja ino jim vedeti da, kar se dobriga pogovori, sklene in stori. Podružbe imajo poglavitno družbo (alj v škofiji alj v kakim mesti), katire se deržijo ko udje svoje glave, in ji pišejo kar je treba. Vse družbe pa naj bojo eniga duha in enih svetih želj.

4. Kar se v družbi posebniga sklene, alj komu naroči alj obljubi, se v protokol zapiše, če se potrebno zdi. Popis imajo alj duhovski alj pa šol-

ski gospod, alj tovaršev kdo, ki se na pisma dobro razumi (zastopi), v svoji skerbi.

5. Bratje in sestre svetiga križa si prizadevajo po svoji moči pravo spoznanje božjo med ljudmi širati, keršansko zadržanje podpirati ino pohujšanje pokončati. Za keršansko resnico in pravico svete katolške cърkve družba svetiga križa živi in vmerje.

6. Katolška družba se poda v brambo svetiga križa, ker nas samo to znamenje srečne stori ino nebesam približa.

7. Družba svetiga križa si Marijo devico izvoli svojo kralico, svetiga Andreja pa svojiga priporočnika (patrona). —

Daj ji Bog rast in svojo pomoč!

Oprava

katolške družbe v svojih zhodah.

I. Kako se družbe zhod alj zbor začne?

Je tovaršev alj tovaršic dovolj zbranih, voditel (vodila) na mizo poterka, rekoč: V imeni božjim se hočemo pogovoriti in skleniti, kar je potrebniga. Daj nam Bog spoznati, kar je pravin storiti, kar Bogu dopade.

1. Kako se je zgodilo, kar smo se poslednič pogovorili? Kdor kaj povedati ima, pošteno vstane in zastopno pové.

2. Se je kaka nesreča pripetila? Je kaj veseliga alj žalostniga čuti? Je komu v sili kake pomoči potreba? Kako bi se to alj uno zgodilo? i. t. d.

II. Potem se iz Novic, iz zgodne Danice, alj iz kakih drugih novin (cajting) kaj lepiga bere, tudi iz glave pové, kako se po sveti godi, posebno kar našo sveto véro in katolško cérkvo zadeva. Berilo se razloži, in na to popraša, kaj se

imamo iz tega učiti? Kaj je storiti? Česar varovati se? i. t. d. — Dobro je tudi iz kakih bukuv kaj posebno koristniga brati. Gospod duhovski alj gospod šolski tudi družbi prav vstrežejo, ako ji kaj potrebniga povedó.

III. Kedar nima nihče (nobeno) kaj povedati, se po katekizmi razloži sedem telesnih in sedem duhovskih dobrih del, alj kaj takiga.

O p o m i n. Ni potreba vsih dobrih del v en pot razlagati, marveč le opomeniti, kar bi za tisti kraj, in tiste dni ravno prav bilo, de se pogovori. Varvati se je opravljanja in obrekov, izogibati se je sovražtva, de kdo žal en ne bo. Keršanska ljubezen in modrost naj bote katoliške družbe vodile.

IV. Kako se družbe z hod sklene?

1. Je za misjone, alj za kaj družiga vbo-gajime brati, pomočniki poberejo.

2. Je vse lepo čedno sklenjeno in zbor za posloviti, voditel zadnič popraša: Kdo še ima kaj povedati? kaj poprašati? kaj opomniti? —

3. Kar se je sklenilo, se brez odloga zapiše, alj zapomni,

4. Voditel prihoden z hodo napove, kdaj se tovarši sopet zjidejo, potem na mizo poterka in sklence, rekoč:

Bodi Bogu hčasti, nampa k izveličanju, kar smo se pogovorili. Naj bi vse sklenjeno prav in srečno storili!

Božja pomoč ostani vselaj pri nas!